

Aan de gemeenteraad

Datum : 8 april 2025
Zaaknummer : 4531237
Contactpersoon : Vera Thissen
Telefoonnummer : 06 21 26 24 01

Onderwerp: Vervolg amendement 'Een gezonde leefomgeving is een rookvrije leefomgeving' (24A35)

Geachte voorzitter en leden,

In het [amendement 'Een gezonde leefomgeving is een rookvrije leefomgeving' \(24A35\)](#) staat dat we bij de Perspectiefnota 2026 komen met een voorstel voor kosten en dekking om een verkenning uit te voeren naar het rookvrij maken van plekken waar Arnhemmers elkaar ontmoeten in de openbare ruimte. Inmiddels is er gekeken naar de verschillende mogelijkheden om openbare plekken rookvrij te maken. We kiezen ervoor om rookvrije zones actief te promoten en faciliteren, zonder het instellen van rookverboden.

Voordat we dit besluit verder toelichten, is het belangrijk om het verschil tussen rookvrije zones en rookverboden toe te lichten, omdat deze verschillende juridische en praktische gevolgen hebben. *Rookvrije zones* zijn specifieke gebieden waar roken op een informele manier wordt ontmoedigd. Iemand die toch een sigaret rookt kan op zijn gedrag worden aangesproken, maar er mag bijvoorbeeld geen boete worden gegeven. Met een *rookverbod* wordt een juridische maatregel bedoeld die het roken in bepaalde openbare ruimtes verbiedt. Dit houdt in dat er daadwerkelijk een verbod wordt ingesteld, waartegen handhavend optreden mogelijk is, en dat het niet naleven van het verbod kan leiden tot boetes of herstelsancties. Het instellen van rookverboden vereist een wijziging van regelgeving, zoals een aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening voor Arnhem (APV).

Actieve promotie van rookvrije zones, zonder rookverboden

Daar waar we in deze raadsbrief verwijzen naar rookvrije zones, doelen we ook op dampvrije zones vanwege het toenemende gebruik van vapes. We gaan het inrichten van nieuwe rookvrije zones actief stimuleren, te beginnen met het naleven van deze zones rondom de eigen gemeentelijke gebouwen. Dit houdt in dat we mensen actiever gaan aanspreken als er wordt gerookt rondom gemeentelijke gebouwen. Vervolgens kan de gemeente deze boodschap uitdragen aan andere organisaties, om zo (het naleven van) rookvrije zones breder te stimuleren. We kiezen voor dit scenario, op basis van de overwegingen: effectiviteit, capaciteit en dekking en juridische risico's. Onderstaand lichten we deze overwegingen toe.

Effectiviteit

Met rookvrije zones kunnen we hetzelfde gezondheidsdoel bereiken als bij een rookverbod. Dit kan door roken te ontmoedigen, zonder de extra kosten en complexiteit van handhaving die nodig is bij een rookverbod. Uit [onderzoek](#) in Rotterdam blijkt dat rookvrije zones effectief zijn. Sinds de invoering van de rookvrije zone bij het Erasmus MC en Hogeschool Rotterdam in 2019 is het aantal rokers daar met 45 procent gedaald.

Capaciteit en dekking

Het instellen van rookverboden vraagt capaciteit van handhaving en leidt tot extra kosten. We verwachten dat er minimaal 3 fte voor handhaving nodig is, waarbij we uitgaan van 80.000 euro per fte per jaar. Dat komt neer op 240.000 euro per jaar. Binnen de huidige opdracht en formatie is hier geen ruimte voor. Bij rookvrije zones is geen formele handhaving nodig, hieraan zijn dan ook geen handhavingskosten verbonden.

Juridische risico's

Het inrichten van rookvrije zones brengt geen juridische risico's met zich mee, omdat er geen formeel rookverbod wordt ingesteld. We zouden rookverboden kunnen instellen in bepaalde zones door de APV te wijzigen. Het is daarbij belangrijk dat het verbod vanuit het juiste motief wordt ingesteld. In dit geval zou dat zijn vanwege hinder en overlast van rookgassen en rookdampen. De eigenaar van een gebouw zou daarbij de eerste verantwoordelijkheid kunnen krijgen voor het (informeel) handhaven van het verbod. Als mensen toch overlast ervaren wanneer er toch gerookt wordt, blijft de gemeente juridisch verantwoordelijk voor formele handhaving.

Wij vinden de (beperkte) meerwaarde van rookverboden niet opwegen tegen de handhavingskosten en juridische risico's die met rookverboden gepaard gaan. Wij kiezen ervoor om rookvrije zones actief te promoten zonder rookverboden in te stellen. Daarmee stimuleren we een gezonde leefomgeving zonder extra druk op toezicht en handhaving.

Vervolg

We werken momenteel de acties voor het promoten en faciliteren van rookvrije zones verder uit. We verwachten na de zomer te starten met het uitvoeren van de acties. In deze raadsbrief delen we alvast de belangrijkste denkrichtingen. Als gemeente willen we het goede voorbeeld geven door actiever in te zetten op de naleving van rookvrije zones rondom de gemeentelijke gebouwen. De rookvrije zones zijn al ingericht en duidelijk gemarkeerd met borden en tegels van de 'Rookvrije Generatie'. Wij willen door voorlichting en gesprekken met zowel medewerkers als bezoekers de bewustwording over het belang van een rookvrije omgeving vergroten. Ook het onder de aandacht brengen van stoppen-met-roken-programma's voor medewerkers en het rookvrij organiseren van gemeentelijke evenementen behoren tot de mogelijkheden. Deze aanpak met een stimulerende en positieve benadering in plaats van een handhavend rookbeleid met sancties, sluit aan bij de huidige koers die binnen onze organisatie wordt gevolgd. De acties rondom stoppen met roken voor medewerkers maken deel uit van de uitvoering van het beleidsplan vitaliteit.

Vervolgens richten we ons op de volgende stap: het actief betrekken en ondersteunen van lokale organisaties. We gaan met hen in gesprek om rookvrije omgevingen verder te stimuleren en bieden daarbij praktische hulpmiddelen en advies aan. Dit kan onder andere door:

- **Borden, tegels en communicatiematerialen** aan te bieden via de GGD, zodat rookvrije zones duidelijk herkenbaar zijn.
- **Voorlichtingsmateriaal en campagnes** te delen die helpen bij bewustwording en draagvlak binnen hun organisatie.
- **Advies** te geven over hoe zij rookvrije zones effectief kunnen implementeren en naleven.
- **Ervaringen en goede voorbeelden** uit te wisselen tussen organisaties om van elkaar te leren.
- **Ondersteuning bij communicatie** door bijvoorbeeld voorbeeldteksten aan te reiken voor nieuwsbrieven, websites en sociale media.

We gaan verschillende maatschappelijke sectoren in onze stad benaderen met dit aanbod en roepen hen op rookvrij te worden. Daarnaast nemen we, waar mogelijk, een rookvrij beleid op in onze subsidievoorwaarden en huurovereenkomsten.

Financiën

Voor de uitvoering van dit voorstel zijn geen aanvullende financiële middelen nodig. Het bevorderen van een rookvrije organisatie valt binnen de bestaande taken en formatie van de afdeling P&O. Het actief promoten van rookvrije zones in de stad valt onder de verantwoordelijkheid van het team Publieke Gezondheid. Dit vergt geen extra capaciteit, en voor de benodigde materialen kan gebruik worden gemaakt van de ondersteuning van de GGD.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch